

NUSO

Nationell Uppföljning av Socialtjänstens Omställning

Informationsmöte BoU 19 sept. 2025

Agenda

- Avstämning uppföljning av insatser och återkoppling av resultat
- Aktuellt inför workshop i Vaves den 26 september
- Medverkan i fortsatta forskning-/utvecklingsarbeten
- Fortsatt planering 2025-2026
- Återkoppling utvärderingsträff
- Övrigt/frågor

Uppföljning av insatser och hänvisningar

Pågående datainsamling

- Hittills 73 kommuner klara med datainsamlingen
- 100 kommuner anmält start
- Separat kontakt kommer tas med de som inte anmält startdatum samt med de som inte anmält att datainsamlingen är avslutad.
- Vid behov hjälper vi er med löpnummer-listorna inför datainsamlingen (ta bort dubletter)

Återkommande fråga och som behöver uppmärksammas:

- Insatser som påbörjats under utredningstid och sen fortsatt efter utredningens avslut anges som "insats efter avslutad utredning". (Vi ser att insatsen påbörjats under utredningen när vi kopplar ihop data)

Uppföljning av insatser och hänvisningar

Efterkontroll av löpnummer inför integrering med utredningsdata:

Viktigt att alla sparar sina listor över löpnummer.

Martina kontaktar kommuner där det finns frågetecken kring löpnummer.

Hittills är löpnummer för 30 kommuner kontrollerade.

Överföring av resultat till visualiseringsplattform:

- Påbörjas 4 november.
- Målsättning att alla kommuner har tillgång till resultat i visualiseringsplattformen inför workshop 27 nov.

Nyheter i visualiseringsplattformen för regionala aktörer /Stockholms stad / andra kommunsamarbeten

Totalt för länet, data för varje kommun, spridning i länet

Inför analysworkshop i Vaves®

- WS vänder sig till verksamhetsutvecklare, förändringsledare och chefer i delstudie 1 och 3.
- Vi rekommenderar att ni sitter tillsammans i ett konferensrum med möjlighet att tillsammans se er vy i visualiseringsplattformen.
- Efter genomgångar kommer ni själva att få testa olika saker i er vy och kommentera era reflektioner.

26
sept.

23
okt.

27
nov.

Höstens analysworkshops

26 september: Introduktion

1. Hur är plattformen uppbyggd

- Vilka funktioner finns för filtrering, jämförelser, rapporter, presentationer

2. Frågeställningar för verksamhetsutveckling och analys

- Förväntade/önskade resultat
- Exempel på olika steg i analys och jämförelser

3. Hur ska/kan jämförelsenivåer användas

- Att tänka på när det gäller jämförelser – vad är en skillnad, väsentlig skillnad, statistiskt signifikant skillnad, omotiverad skillnad

Höstens analysworkshops

23 oktober

Fortsättning frågeställningar för verksamhetsutveckling

- Förväntade/önskade resultat i relation till omställning
- Exempel på analysväg
- Sammanställning av rapport och presentation

Fortsättning på hur ska/kan jämförelsenivåer användas

- Att tänka på när det gäller jämförelser – vad är en skillnad, väsentlig skillnad, statistiskt signifikant skillnad, omotiverad skillnad

Höstens analysworkshops

27 november

Målsättning att data om uppföljning av insatser och hänvisningar finns i plattformen

Effektivisera tillgång till visualiseringsplattform

- Administration för att lägga till och byta ut kontaktpersoner tar mycket tid och ökar ju fler personer som är i omlopp.
- Risk också att vi som ansvariga för forskningsdata tappar kontrollen över vilka som har rätt till inlogg.
- KAU IT utvecklar nu en funktion för kontaktpersoner att själva kunna ändra och lägga till personer i sin kommun som ska ha tillgång till visualiseringsplattformen.
- Exakt tidplan för detta återkommer vi till senare i höst.
- Undantag kan göras för att lägga till fler personer redan nu om ni ser att det är helt nödvändigt inför WS. Maila då nuso@kau.se **senast måndag 22 sept kl. 10.** Obs om alla mailar kommer vi inte hinna administrera allt så det är endast vid särskilda omständigheter.

Allt som rör NUSO och Vaves® kommer att samlas på nuso.se

Där kommer allmän information att finnas, inloggningsytor för respektive nuso-område samt mötesplats mellan kommuner och för samarbeten i fortsatta forskningsprojekt.

Fortsatt kunskapsutveckling och verksamhetsutveckling

- NUSO forskarnätverk
- Goda möjligheter att samordna forskningsprojekt utifrån behovsteman och intresserade kommuner i hela landet.

KOMMANDE

UTLYSNING

Tillämpad välfärdsforskning - hållbar socialtjänst 2026

I oktober planerar Forte att öppna en utlysning av projektbidrag och samverkansbidrag inom tillämpad välfärdsforskning och hållbar socialtjänst. Omkring 100 miljoner kronor avsätts för utlysningen.

FoU VÄLFÄRD VÄRMLAND

Fokus på de yngsta barnen

Kjerstin Almqvist, Professor psykologi Karlstads universitet

Charlotte Bäckman, docent och lektor psykologi Karlstads universitet

Carolina Jernbro, docent och lektor folkhälsovetenskap Karlstads universitet

Karin Pernebo, klinisk lektor i Region Kronoberg, affilierad lektor på Institutionen psykologi Linnéuniversitetet

Annika Markström, lektor Malmö universitet, FoU koordinator Malmö stad

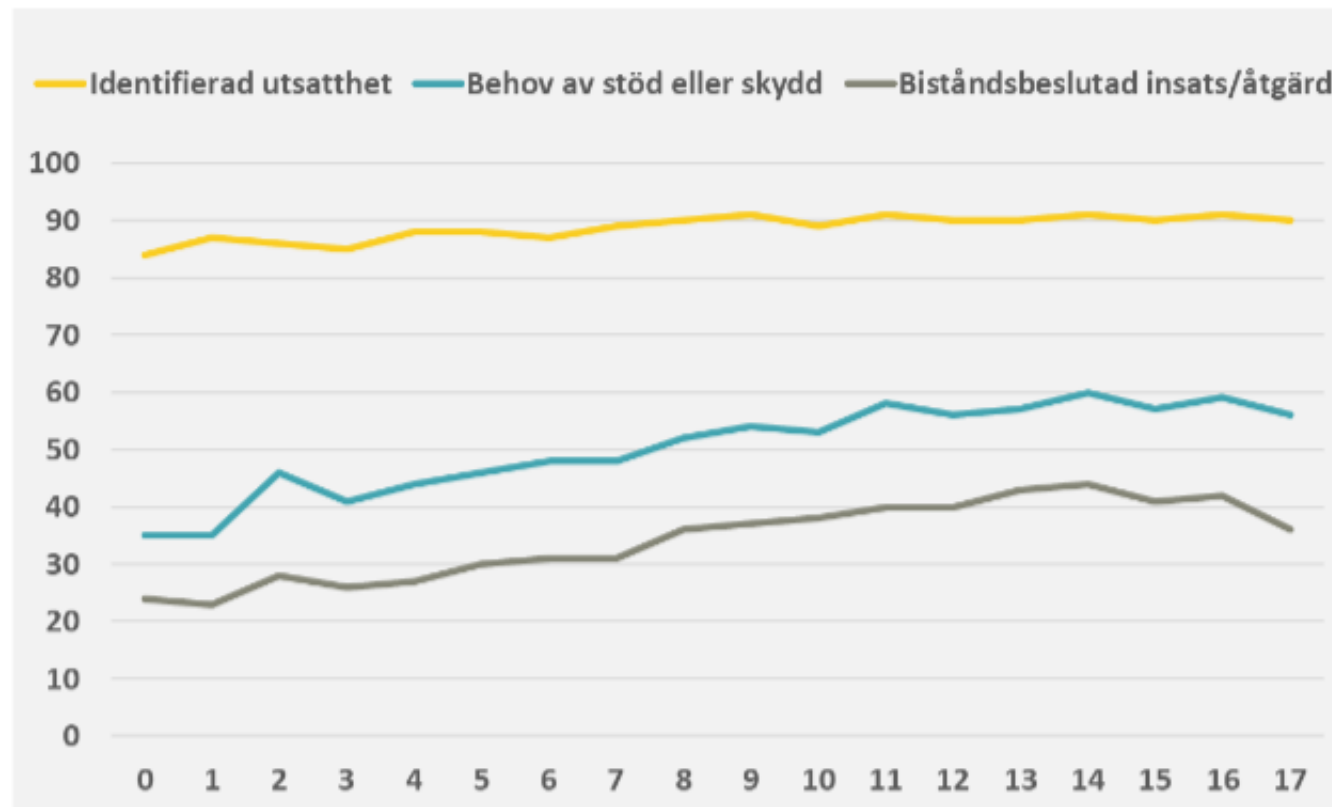
Pamela Massoudi, psykolog och adjungerad lektor Göteborgs universitet/FoU Kronoberg, Region Kronoberg

Agneta Mallén, lektor sociologi Lunds universitet och FoU Malmö stad

Bakgrund

- Socialtjänsten når förhållandevis få barn med insatser i ett tidigt skede.
- Glappet är stort mellan identifierad utsatthet och bedömningen av behov av stöd och skydd för barn 0-2 år
- För barn i 1-års åldern resulterade 23 procent av utredningarna i beslut om insats, att jämföra med nästan det dubbla för 14-åringar (44 procent).

Källa: NUSO PM#1

Tre arbetspaket

1. **Data från NUSO för att se mönster kring identifiering, behov och insatser** – Hur påverkar samverkan? Vilka faktorer bidrar till att barn får respektive inte får insats
2. **Goda exempel från kommuner.** Varför identifieras yngre barn oftare i vissa kommuner, vilka principer arbetar dessa från?
3. **Utveckla stöd/insatser och testa** – Hur görs bra bedömningar? Vilken typ av insats behöver barn och föräldrar? Hur fungerar dessa insatser?

Linnéuniversitetet

Tillgängliggöra metod för socialtjänsten att använda för att identifiera barn som är omsorgsgivare

- Från forskargruppen:
Ulrika Järkestig Berggren, Docent Institutionen för socialt arbete, Lnu
- Mats Anderberg, Docent Institutionen för socialt arbete, Lnu
- Ann-Sofie Bergman, Docent Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet
Johanna Thulin, Lektor Institutionen för socialt arbete, Lnu
Kerstin Arnesson, Docent Institutionen för socialt arbete, Lnu
Anna Amilon, Doktorand Institutionen för socialt arbete, Lnu

**”Jag tycker inte
om att hjälpa
pappa raka sig
när han är full
och sitter i
badet”**

Bild från Socialstyrelsens hemsida

Problem

- Socialtjänsten ska utreda barns ansvar i hemmet:
 - Risk för barns hälsa och utveckling
 - Hemmasittare från skolan
 - Barn blir kvar i hemmet som unga vuxna
- Ca 7% av alla barn i årskurs 9
- Socialtjänsten saknar metod för utredning
- Metod grundad i forskning:
 - - Allmänna barnhuset: Pilotprojekt
 - - FORTE: fullskaligt projekt

Känslomässig omsorg

- Hålla ett öga på personen för att övertyga dig att hen är ok, hålla sällskap, gå på promenad

Personlig omsorg

- ge medicin, hjälpa personen att gå upp, tvätta sig, följa med till läkare, tolka

Syskonansvar

- Passa syskon själv, ta syskon till skolan

Ekonomiskt, praktiskt ansvar

- Hjälpa till att tjäna pengar till familjens försörjning, betala räkningar

Hushållsaktiviteter

- Laga mat, tvätta, städa

Vad tycker socialsekreterare om frågeformuläret?

Socialsekreterare:

Där fick jag reda på mycket mer genom forskningsfrågorna också, att det faktiskt handlade mycket om, liksom att det här barnet tog väldigt mycket ansvar hemma. Ja men liksom, sånt jag inte hade räknat med. Som att när man kunde betala in en räkning liksom, hon var väldigt liten.

Önskemål om samarbete med kommuner

Tillsammans med kommuner sätta fokus och skapa kunskap om risker och skydd för barn som blir omsorgsgivare, kunskap för praktiken och för svenska förhållanden

Fortsatt implementering av frågeformuläret direkt och i fortsatt forskningsprogram:

Kommuner som önskar pröva frågeformuläret i samband med barnavårdsutredningar eller som stöd i öppenvårdsinsatser

20 kommuner som använder frågeformuläret ca 20 ggr var
Öppet för alla kommuner som vill delta

Kontaktuppgifter

ULRIKA JÄRKESTIG
BERGGREN

[ULRIKA.JARKESTIG-
BERGGREN@LNU.SE](mailto:ULRIKA.JARKESTIG-BERGGREN@LNU.SE)

TEL NR. 072-5949516

Presentation vid NUSO-träff den 19 september, 2025

Några idéer och uppslag till kunskapsutveckling inom förebyggande samverkan skola och socialtjänst.

Utvecklingsprojekt mellan intresserade kommuner och Karlstads universitet inom ramen för NUSO.

Sven Hassler och Evelina Landstedt, Karlstads universitet

KARLSTADS KOMMUN

Samverkan för främjande av ungas psykiska hälsa i skolmiljö

Pågående forsknings- och utvecklingsprojekt

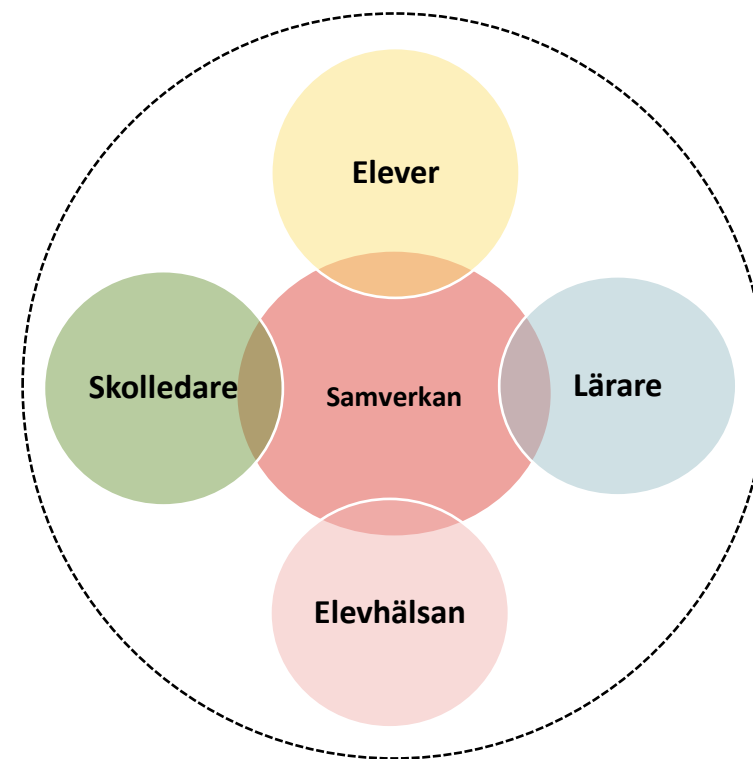

Modell till stöd för hållbart hälsofrämjande arbete

Skola åk F - 6
Arbetssätt

Skola åk 7 - 9
Arbetssätt

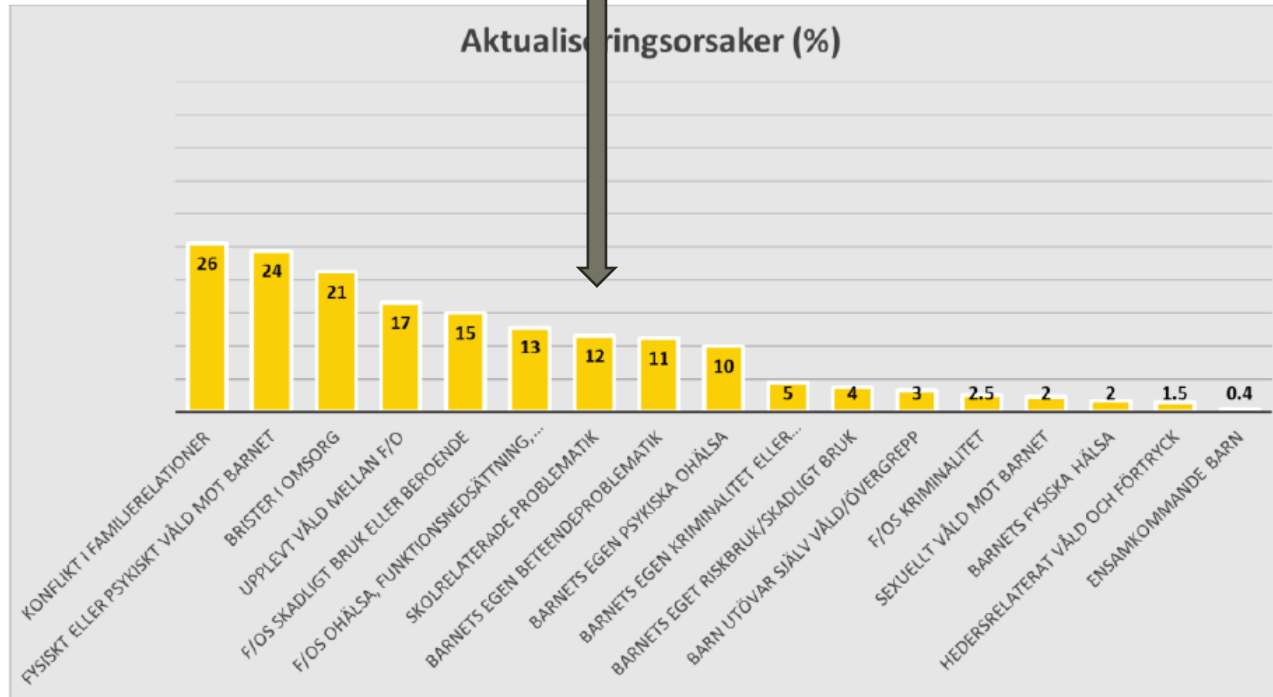
Skola åk F – 9
Arbetssätt

NUSO – Nationell uppföljning av socialtjänstens omställning

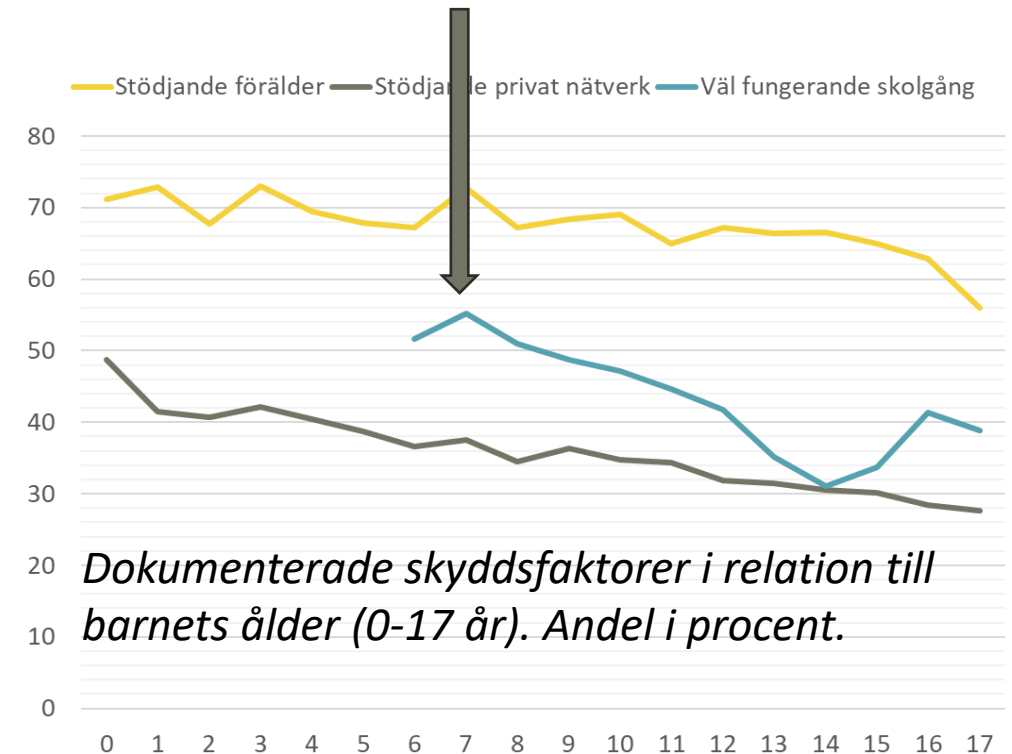
Skolrelaterad problematik är den vanligaste anledningen till utredning utifrån barnens egen problematik.

Figur 2. Anledning till utredning. Andel i procent.

Betydelsen av 'välfungerande skolgång' som skyddsfaktor

Pedagogisk kompetens har lämnat information i 80 procent av utredningarna.

Dokumenterade skyddsfaktorer i relation till barnets ålder (0-17 år). Andel i procent.

Tänkbara spår för kunskapsutveckling i samverkan...

Koppla ihop NUSO med lokala uppgifter, exempelvis runt,

- Skolfrånvarodata – mönster
- Skolsociala team – organisering och dokumentation

Hur ser samverkan ut, var finns 'fönstren' för förebyggande insatser?

- Samverkan skola-familj - tidiga indikationer – bedömning och insats?
- Samverkan skola-familj – socialtjänst – HoSV. Identifiera 'kritiska' lägen för förebyggande eller främjande insatser.

Verksamhetsutveckling

- Skolsociala team – leder det till bättre samverkan och bättre utfall?

Utökad behovskartläggning

- Elevperspektiv
- NPF erfarenheter – barn, familj, skola, socialtjänst, HoSV

Hur kan sorteringsprocessen i barnavården förstås med stöd av NUSO-data?

Planerat projekt 2026:

Birgitta Persdotter tillsammans med SKR och intresserade kommuner i NUSO

- Syfte att utmana den etablerade barnavårdstratten som teoretisk modell för att förstå socialtjänstens sorteringsprocess (inkluderar icke behovsprövad insatser, aktualisering, utredning, insats och hänvisning).
- Barnavårdstrattens utgångspunkt i diagnostisk deflation är inte funktionell för praktikens behov av differentiering och ett mer proaktivt arbetssätt, samt stämmer inte när hänsyn tas till vårdnadshavares inställning till insatser.
- Data i NUSO ger unika möjligheter att illustrera flöden i sorteringsprocessen som både inkluderar myndighetsutövning och service.
- Målsättning att tillsammans med kommuner och SKR (inom ramen för den nationella lärandeprocessen för socialtjänstens omställning) visualisera förslag på en ny modell över sorteringsprocessen som kan fungera som stöd i kommunernas planering av ex. insatsnivåer.
- Resultatet ska även lägga en grund för nästa uppföljningsomgång i NUSO barn och unga.

Fortsatt planering tillsammans med forskare

- Anmälningsslänk kommer under nästa vecka för intresseanmälan (ej bindande) till att medverka i forskningsprojekt.
- Deadline att svara 15 oktober.
- Respektive forskargrupp bjuder därefter in till fortsatt samtal och planering inför ansökan till FORTE. Deadline för ansökan 2 december.
- Samskapande genom hela processen – från planering till återkoppling av resultat

Återkoppling utvärderingsträff

- Filtreringsnivåer/kommungruppsindelningar i Vaves
- Hur hänger Lärprocess Framtidens socialtjänst och NUSO ihop?
- Önskemål/behov av stöd framåt

Stöd i samordning och sprida exempel/idébank

Samarbetsrummet, nuso.se

Arbeta vidare med aktualiseringsorsakerna

Verksamhetssystem för socialtjänsten,
Handslag för digitalisering

Stöd i analys och stöd för att förstå RoS

Analysworkshops och kortare filmer med fokus
på analys

Stöd i att hitta kommuner med beröringspunkter

Via fördjupningsstudier, i samarbetsrum

Fortsatt planering 2025-2026

Löpande

Utveckling av nuso.se och effektivisering av system

Utveckling av organisationen runt NUSO nationellt – regionalt - lokalt

Okt – Nov 2025

- Färdigställa datainsamling uppföljning av insatser och hänvisningar
- Integrera data med utredningsdata och i visualiseringsplattformen
- 7 nov besked från Vinnova om medel till utveckling av nationellt nav för en kunskapsbaserad socialtjänst
- 13 november European Social Service Award – NUSO i final i forskningskategorin, omröstning startar 1 oktober!
- Skriva PM 5 (samtycke och resultat av utredning) och PM 6 (icke behovsprövade insatser)

December 2025

Färdigställa manus för två vetenskapliga artiklar

Deadline ansökan FORTE om samskapande forskningsprojekt

Fortsatt planering

Löpande

Utveckling av nuso.se och effektivisering av system

Utveckling av organisationen runt NUSO nationellt – regionalt - lokalt

Okt – Nov 2025

- Färdigställa datainsamling uppföljning av insatser och hänvisningar
- Integrera data med utredningsdata och i visualiseringsplattformen
- 7 nov besked från Vinnova om medel till utveckling av nationellt nav för en kunskapsbaserad socialtjänst
- 13 november European Social Service Award – NUSO i final i forskningskategorin, omröstning startar 1 oktober!
- Skriva PM 5 (samtycke och resultat av utredning) och PM 6 (icke behovsprövade insatser)

December 2025

Färdigställa manus för två vetenskapliga artiklar

Deadline ansökan FORTE om samskapande forskningsprojekt

Fortsatt planering

2026

- Återkommande workshops (tre per termin)
- Resultat-PM för uppföljning av insatser och hänvisningar
- Start fördjupningsprojekt (förhoppningsvis något finansierat av FORTE)
- Utveckla programansökan FORTE inför nästa omgång av NUSO barn- och unga
- Målsättning att nå en samfinansiering med forskningsfinansiär eller departementet och där kommunerna endast finansierar kostnad för Vaves[®] visualisering och nuso.se

2027 -

- Målsättning att starta med förarbete aug 2027 och datainsamling hösten 2028 alt. våren 2029. OBS ett datainsamlingstillfälle enligt samma modell som vi utvecklar i NUSO vuxen och funktionshinderområdet.

Datum och tider våren 2026

Informationsmöten:

- 22 januari 13.00 – 14.00
- 16 april 13.00 – 14.00

Vi återkommer med datum och tider för Workshops inom kort

Öppna frågestunderna fortsätter som vanligt varje fredag 8.15 – 9.30 i zoom
<https://kau-se.zoom.us/j/67615901618>

Vägen framåt

Vad vill kommunerna?

- Sprida exempel och få inspiration från varandra
- Arbeta vidare med aktualiseringsorsakerna
- Stöd i analys
- Stöd i att hitta andra kommuner med gemensamma utmaningar
- Jämlik handläggning

Forskarnätverk - teman

- De yngsta barnen (0-2 år)
- Barn som anhöriga och omsorgsgivare
- Sorteringsprocessen BoU
- Regional till lokal nivå (processer)
- Öppenvård – kärnkomponenter familjebehandling

Nationella aktörer

- Jämlik handläggning
- Gemensamma termer och begrepp, aktualiseringsorsaker och åtgärder
- Behov: Kunskapsstöd bristande omsorg
- Sprida kunskapsstödet Att växa upp med alkohol eller andra droger i familjen